

הלון פרק שביעי עירובין

פ.ב.

עין משפט גזר מצוה

ס א ב מ"י פ"י מהל' עדות הלכה ד ופ"י כ הלכה ב סגול לחון ר"ד טו"ע ח"מ ק"י לך טע"ק מ"ג:

א ג מ"י פ"י מהלכות עירובין הלכה ו סגול ע"ש א טו"ע ח"מ ק"י טע"ק ט"ז:

ב ד מ"י פ"י מהלכה י"א סגול ע"ש ט"ז ט"ע א"כ ט"ז מ"ג:

ג ה מ"י פ"י מהלכה י"א סגול ע"ש טו"ע ח"מ ק"י טע"ק ט"ז:

ד ו ז מ"י פ"י מהלכות סוכה הלכה ב סגול ע"ש טו"ע ח"מ ק"י טע"ק ט"ז:

ואלו הן הפסולין. מפורש בפרק זה צורך (פסהדרין דף כד:). **אמר** ר' יהודה אימתי (ס) ב' בזמן שאין לו אומנות ב' א"ע"ג דמסקינן דפליגי רבנן עליה דרבי יהודה הלכה כרבי יהודה דפסיק בפרק זה צורך (שם דף כו:). א"ר אצבו הלכה כרבי יהודה ומכאן משמע דש"י לשחוק בקוביא דאפילו לרמי צר חמא דמפרש טעמא דמשחך בקוביא פסול משום דאסמכתא למשחך בקוביא היינו לרבנן אצל לרי יהודה דמשכר היכא דגמירי אומנות אחתימי קסבר דכה"ג לאו אסמכתא היא וטעם ללא הוי אסמכתא כדפירש הקונטרס צ"ל זה צורך (שם דף כד:).

גברא אגברא. דר' יהושע בן לוי דאשמואל שמואל דאמר הלכה כסבר פליגי ורבי יהושע סבר לא פליגי: הפסולין לעדות דכולן גזלינן מדבריהן הן דאסמכתא לא קנייא ומגזל גזיל ליה: **קבוצא**. בעירובין: **מפריחי יונים**. אי תיקדמה יונק ליוני: **סוחי שביעית**. דרממנא אמר לאכלהי ולא לקמוריהי וזה שומד ממון לעבור עבירה על הממון רשע הוא והתורה אמרה אל תשת רשע עד (שמות כג:). **זומן שאין להם אומנות אלא היא**. דקסבר ר' יהודה אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא ינאחמו ועל אותה אסמכתא הוא מתנה קניא ולא גזלינן נינהו ופסוליהו לפי שאין עסקינן בשינוי של עולם דכיון דאין מכירין ובקיאין בטורח ועבר בני אדם אינן חסין על חזריהן מלהפסידן ממון: וה"ל ק"ל ק"ל היינו ת"ק דמתני' אלמא אימתי לחלוק: ה"ה. **ברייחא משום ר"ט** היא דלמא אסמכתא לא קניא אצל במתמימין לא פליגי רבי יהודה אדמתא קנא אלא מפרש לטעמיה: אין אחד מהן נזיר. שנים שישבין ורואו אחד צא ואמר אחד מהן הריני נזיר שזה נזיר אמר אחד חזירו הריני נזיר שאין זה נזיר: **להפלאה**. שיהא נדרו מפורש על הודאי ולא בתורת ספק אי נזיר אותו הבא כנגדו: אי קני. אי נלח:

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה כבר ברע"ב ובי ט"ז מבר (הרשב"א) ו"מ י"ב ס"א חמש: (ב) תוס' ד"ה אמר ר' יהודה אימתי זומן כ"ל ותיבת ט' נמחק: (ג) בא"ד דלמא לא קניא ליה קמתיה ור"י אסמכתא הכי גבי מפריחי: (ד) בא"ד ולא גזים כי הוה דלם אויב ולא אשכח אשלים במיעוט או הויא דלא בירי כלל וכלל הכי גמר ומקמי ברוך קוביא ובהריא גורגא לא הויא אסמכתא אצל היא דכ"ו ולא צידו כ"ל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קטן בן שש כה"ד מצוה לחב"ו. ע"י מה"ר סימן נ"ד:

מוסף רש"י

ואלו הן הפסולין. לזון ולעטר. וזמן משני גזלינן הן והתורה אמרה אל תשת רשע עד, וכל שכן דין המשתחך בקבוצא. מחיבת של ע"ס משמחין צדיקין ואמרו רבנן אסמכתא לא קניא וה"ל גזלינן מדברין. מנדאורייתא אינו קרוי גזל אלא החטף מלך איש כדמצינן (ש"ב ג) ויגזל את המלכות מלך המלך (ד"ה ב). ומלוח מלך המלך. לא גזלן דלורייא הוא למפסילה משום אל תשת עד תמס, דהא מנפשיה יחיד ליה (שם). ובפריחי יונים. היינו מני טען קוביא, אי תיקדמה יונק ליוני (שם). וסוחי שביעית. ששין סוחי פטריה שביעית. דרממנא אמר ויקרא (ה) אלמא, ולא לקמוריה, ופי שמשדו לא על לעבור על דת ממתת ממון משדו להם מעדיק שקי ע"י ממון ושומד (ד"ה ב). וה"ל וזמנא ממון מעבירי על דברי תורה הוה ליה כרשע דחמס ופסול לזון ולעטר שטותא אחרי הנשע (פסהדרין כד:). בזמן שאין לו אומנות אלא היא. דהואיל ואין עסקינן בשינוי של עולם אינן בקיאין בעיב דעין ומשא ומתן ואין ידעו טעם העולם אין אחד מהן נזיר. שנים שישבין ואחד עובד, זה אומר פלוני עטור נזיר הוא, זה אומר נזיר, ואמר אחד הכי נזיר אל כמותו הוא שהוא נזיר, ואמר אחר הכי נזיר אל כמותו הוא הכי נזיר, ושניהם ממכוסים למירות ומנא כלחד מהם, ואמר ר' טרפון אף אחד מהן נזיר שעתה אמר דבריו מחילה ואין זו הפלאה, כדי יפילא איש יפרש משמע (פסהדרין כה). ובכ"ז חגיגה (י) לפי שאל יבנה מירות לזיומ מיר כגליה ובספק אלא כהפלאה ודלית מפורשת (חגיגה שם) דבעינן בשעת שדיר סיבה ידוע אי הוי נזיר (נדרים יט) ללא תהיה דעתיכון ממש שם מירות אלא מלו מירומן בזה שעת כנגדן אלא היה פיו ולבו שים להכי אין אחד מהם נזיר (שם כה). הדרן עלך הלון

רב נסים גאון

שמעת מינה אין ברייה אפי' מדרבנן. בהרבה מקומות בתלמוד אב"ל הורויא דהא מילתא. אבל פסק ההלכה איהא במסכת יום טוב בפרק משילין פירוה, והכין סליקא לה מילתא, כי לית ליה לר' הושיעא בריה דבאורייתא אבל בדרבנן אית ליה. דרש מר זוטרא הילכתא כר' אושעיא.

רבינו חננאל

(ר') יהושע בן לוי ור' יוחנן נמי הורה לר' יהושע בן לוי בהא כי כל מקום ששנה לר' יהודה אימתי לפרש הוא. ואקשינן עליון איני והתנן בסנהדרין פרק דיני ממונות בשלשה זה בורר לו אחד אילו הן הפסולין המשחך בקוביא כר' א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הוי זה כשר. וקתני כברייתא ותחמיסין אין בין שיש לו אומנות שלא היא בין שאין לו אומנות אלא היא הוי זה פסול. הגה חולקין, דר' יהודה אמר כשר ותחמיסין אמרין אפילו יש לו אומנות שלא היא פסול. ופרקינן לעולם אימתי לפרש הוא והאי קתני כברייתא ותחמיסין או ר' יהודי היא ומפרש דברי ר' טרפון. (הרבנן) וינתיבא ר' יהודה אומר מהן נזיר לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה, שאמרו איש כי יפילא אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר הוא אי לא נזיר הוה לא ידע הנחיל ולא הוי משחך בקוביא לא ידע אי קני לא קני לא גמר ומקני.

הדרן עלך הלון

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית וכו'. אמר רב יוסף אין מערבין אלא לדבר מצוה. כל מי שקבל עליו מבעור יום מותר ש"מ אין ברייה אפילו בדרבנן, דהא עירובי תחומין דרבנן גינה, ודלית כר' עקיב. ופריך רב אשי הודיעהו קתני. פירוש, הודיעהו שצריך לערב לילך למקום פלוני, כיון (ל) שקבל בחברו כאלו מאיתמול עירב. אמר רב (אסי) ויפחן קטן בן שש יוצא בעירובי אמו. (א) זול לזין כיון שמקבל עליו אפילו משחשה נמכר וכו'.

גברא אגברא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי גופא (ב) א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאמר ר' יהודה אימתי ובמה במשנתניו אינו אלא לפרש דברי חכמים ור' יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה לחלוק ואימתי לפרש הוא והא תנן (א) *ואלו הן הפסולים המשחך בקוביא ומלוח בריבית ומפריחי יונים וסוחי שביעית אמר ר' יהודה * אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר ותני עלה כברייתא והכ"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול ההיא דרבי יהודה א"ר מרפון היא (א) דתניא א"ר יהודה משום ר"ט לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שאין נזירות אלא להפלאה אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא לא משעביד נפשיה הכא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקנה:

הדרן עלך הלון

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה וכל שקיבל עליו מבע"י מותר משתחך אסור שאין מערבין משתחך: **גמ'** (א) אמר רב יוסף * אין מערבין אלא לדבר מצוה מאי קמ"ל תנינא לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה מהו דתימא אורחא דמלחא קתני קמ"ל וכל שקיבל עליו מבע"י שמעת מינה אין בריה דאי יש בריה תיגלי מילתא למפרע דמבעוד יום הוה ניהא ליה אמר רב אשי * הודיעהו ולא הודיעהו קתני אמר רב אסי (ב) * קטן בן שש יוצא בעירוב אמו מירתיב קטן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאין צריך לאמו כי האי גוונא (א) * קטן שאין צריך לאמו הייב בסוכה והוינן בה (א) ואיזהו קטן שאין צריך לאמו אמר רבי ר' נאי כל שנפנה ויאמר אמו מקנתו ר"ש ר' לקיש אמר כל שניעור ואינו קורא אימא אימא ס"ד גדולים נמי קרו אלא אימא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא ובמה * כבר ארבע כבר המש' אמר

גזרים (דף כ:). ולמ"ד לאו אסמכתא היא יאמר: קני בשביל שזנא חזירו:

הדרן עלך הלון

כיצד משתתפין מניח את החבית. כל פירותיהם היו רגילים להניח חבית כדמנינא לעיל (דף ע"ב) מציאין את החבית של יו של שמן ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין מערבין אלא לדבר מצוה**. לעיל (ל) דתנן אס צאו עסקי למורח

גברא אגברא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי גופא (ב) א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאמר ר' יהודה אימתי ובמה במשנתניו אינו אלא לפרש דברי חכמים ור' יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה לחלוק ואימתי לפרש הוא והא תנן (א) *ואלו הן הפסולים המשחך בקוביא ומלוח בריבית ומפריחי יונים וסוחי שביעית אמר ר' יהודה * אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר ותני עלה כברייתא והכ"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול ההיא דרבי יהודה א"ר מרפון היא (א) דתניא א"ר יהודה משום ר"ט לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שאין נזירות אלא להפלאה אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא לא משעביד נפשיה הכא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקנה:

הדרן עלך הלון

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה וכל שקיבל עליו מבע"י מותר משתחך אסור שאין מערבין משתחך: **גמ'** (א) אמר רב יוסף * אין מערבין אלא לדבר מצוה מאי קמ"ל תנינא לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה מהו דתימא אורחא דמלחא קתני קמ"ל וכל שקיבל עליו מבע"י שמעת מינה אין בריה דאי יש בריה תיגלי מילתא למפרע דמבעוד יום הוה ניהא ליה אמר רב אשי * הודיעהו ולא הודיעהו קתני אמר רב אסי (ב) * קטן בן שש יוצא בעירוב אמו מירתיב קטן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאין צריך לאמו כי האי גוונא (א) * קטן שאין צריך לאמו הייב בסוכה והוינן בה (א) ואיזהו קטן שאין צריך לאמו אמר רבי ר' נאי כל שנפנה ויאמר אמו מקנתו ר"ש ר' לקיש אמר כל שניעור ואינו קורא אימא אימא ס"ד גדולים נמי קרו אלא אימא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא ובמה * כבר ארבע כבר המש' אמר

גזרים (דף כ:). ולמ"ד לאו אסמכתא היא יאמר: קני בשביל שזנא חזירו:

הדרן עלך הלון

כיצד משתתפין מניח את החבית. כל פירותיהם היו רגילים להניח חבית כדמנינא לעיל (דף ע"ב) מציאין את החבית של יו של שמן ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין מערבין אלא לדבר מצוה**. לעיל (ל) דתנן אס צאו עסקי למורח

למקום פלוני, כיון (ל) שקבל בחברו כאלו מאיתמול עירב. אמר רב (אסי) ויפחן קטן בן שש יוצא בעירובי אמו. (א) זול לזין כיון שמקבל עליו אפילו משחשה נמכר וכו'.

קטן בן שש יוצא בעירוב אמו. ערכה אמר נאפו לרמ"ז. חמו מוליכו אלא ואין אצו מוליכו אלא, שעינין הוא כריך לאמו ותכרה שריחו רבנן (תחבותה). גדולים נמי קרו. כלומר שאינו קורא לאמו הוא דקריית ליה אין כריך לאמו, הא אם קורא אימא כריך לאמו קריית ליה, אפילו גדול שאינו כריך לאמו רגיל לקרואה כשעטור (סוכה כח:). ואינו קורא אימא אימא. שאינו כריך אחריה לקרות ולשטת עד שפלא אלו, אכל קורא וזמנא לאו כריך לאמו הוא (שם).